

Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα: Συγκρότηση, εξέλιξη, προοπτική

Διαστάσεις της διοίκησης ανθρώπινων πόρων: αξιοκρατία–
μονιμότητα– (απο)πολιτικοποίηση

4^η -5^η εισήγηση

Γιώργος Οικονόμου

Περιεχόμενα ενοτήτων

- Σύστημα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού
 - Δημόσιοι υπάλληλοι
 - Συστήματα επιλογής ανθρώπινου δυναμικού
- Σταδιοδρομία, αξιολόγηση και υπηρεσιακές μεταβολές του προσωπικού

Μαθησιακοί στόχοι – λέξεις κλειδιά

Οι σπουδαστές να είναι ικανοί:

- Να **συγκρίνουν** τα επιμέρους συστήματα επιλογής ανθρώπινου δυναμικού
- Να **συζητούν** το σύστημα επιλογής και σταδιοδρομίας της ελληνικής δημοσιοϋπαλληλίας
- **Λέξεις κλειδιά**
 - Α.Σ.Ε.Π., δημόσιοι υπάλληλοι, διαδικασία πρόσληψης, επαγγελματισμός, αξιοκρατία

Κοινωνικά αιτήματα: θέσεις στο δημόσιο...

- Video
 - «Θέσεις στο δημόσιο θέλουμε...»
 - «Ο καφετζής του μεγάρου...»
 - «Τα μπιλιετάκια –billet– του διορισμού...»

Πρόσληψη - διορισμός δημόσιων υπαλλήλων

- «...εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το λαό»
- Τα προσόντα και ο τρόπος διορισμού τους ορίζονται δια νόμου
- «Κανένας δεν μπορεί να διοριστεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη»
- «Η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα [...] γίνεται **είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή** σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής, όπως νόμος ορίζει.
 - Νόμος μπορεί να προβλέπει ειδικές διαδικασίες επιλογής που περιβάλλονται με αυξημένες εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας

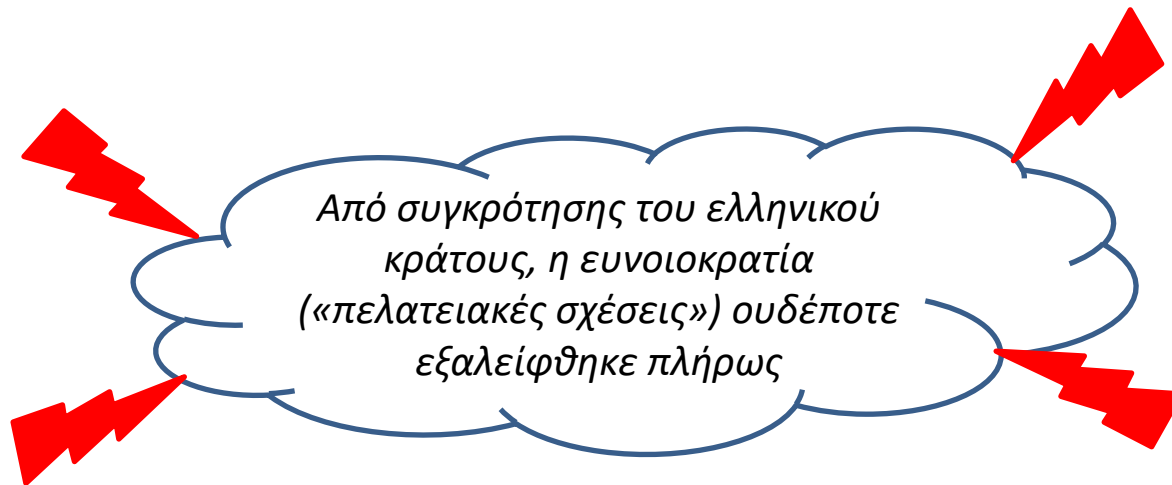
Πηγή: άρθρο 103 Συντάγματος

Γενικές αρχές στελέχωσης Δημοσίου 1/2

- Η διαδικασία πρόσληψης προσωπικού πρέπει να είναι **αδιάβλητη** και να διέπεται από την **αρχή της αξιοκρατίας**
 - «...δοτήρ δε αξιωμάτων και τιμών μόνη η αξιότης εκάστου» (Συντάγματα 1822, 1823, 1827)
 - Αρχή της **μονιμότητας**: η πρόσληψη και ο διορισμός πρέπει να αφορά οργανικές θέσεις που καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες της υπηρεσίας
 - Η πρόσκαιρη απασχόληση στο Δημόσιο γίνεται **κατ' εξαίρεση**
 - Απρόβλεπτος και επείγων χαρακτήρας ανάγκης
-

Γενικές αρχές στελέχωσης Δημοσίου 2/2

- Συνολικά:
 - Ισότητα, διαφάνεια, αντικειμενικότητα, αξιοκρατία, επαγγελματισμός

Σημαντικοί σταθμοί οργάνωσης της δημοσιοϋπαλληλίας στην Ελλάδα

- 1911
 - Αρχή της μονιμότητας (εμμέσως της αξιοκρατίας)
- 1951
 - Ανώτατο Συμβούλιο Δημοσίων Υπηρεσιών (ΑΣΔΥ)
 - Δημοσιοϋπαλληλικός κώδικας
- 1994
 - Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
 - ΑΔΑ συνταγματικά κατοχυρωμένη

Δημόσιοι υπάλληλοι (Δ.Υ.)

- Η ιδιότητα του Δ.Υ. συνιστά κατ' εξοχήν πολιτικό δικαίωμα
 - Ισότητα συμμετοχής των πολιτών στα όργανα διοίκησης του Κράτους
- Ειδική νομική σχέση με το Κράτος
 - Όργανο του Κράτους (εκτελεστής της θέλησής του)
 - Ρύθμιση από το διοικητικό δίκαιο
- Κανόνες και δεσμεύσεις
 - Επιλογή βάσει ικανότητας & καταλληλότητας
 - Ιεραρχική εξάρτηση
 - Πειθαρχική ευθύνη
 - Σταθερή και έμμισθη εργασία
 - Σύστημα επαγγελματικής σταδιοδρομίας (εντός ιεραρχίας)
 - Υπηρετήση δημόσιου συμφέροντος και υλοποίηση βούλησης του Κράτους αποτελεσματικά (διαδικασίες) και αμερόληπτα
 - Χρηστή διοίκηση, επαγγελματική ηθική, δεοντολογία, εξυπηρέτηση πολίτη με σεβασμό και αντικειμενικότητα

Διακρίσεις δημόσιων υπαλλήλων

1. Στρατιωτικοί

- Στρατός Ξηράς, Ναυτικό, Αεροπορία
 - Αυστηρότερο πειθαρχικό, ειδικές διαδικασίες πρόσληψης

2. Πολιτικοί/διοικητικοί (vs. «*δημόσιοι λειτουργοί*»)

- Κεντρικές/περιφερειακές υπηρεσίες Κράτους, Πυροσβεστικό Σώμα, πολιτικοί υπάλληλοι σε στρατιωτικές/αστυνομικές υπηρεσίες, γραμματείες δικαστηρίων και Εισαγγελιών

3. Διακριτές κατηγορίες

- Ελληνική Αστυνομία, Λιμενικό Σώμα
-

Διάκριση πολιτικών/διοικητικών υπαλλήλων

- Τακτικοί υπάλληλοι
 - Διοικητικό δίκαιο (αποκλειστικά), ιεραρχία, βαθμοί, σταδιοδρομία, μονιμότητα
- Υπάλληλοι με θητεία
 - Συγκεκριμένες θέσεις και αντίστοιχα καθήκοντα. Απολαμβάνουν των προνομίων των τακτικών υπαλλήλων
- Με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου
 - Ειδικές κατηγορίες επιστημονικού, τεχνικού ή βοηθητικού προσωπικού, ρύθμιση κατάστασης από ειδικό νόμο
- Υπάλληλοι με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένης διάρκειας (ορισμένου χρόνου) για απρόβλεπτες και επείγουσες ανάγκες
 - Ιδιωτικό δίκαιο
- Μετακλητοί υπάλληλοι
 - Διοικητικό δίκαιο (π.χ. ΠτΔ, γραφείο Πρωθυπουργού, διοικητικοί γραμματείς)
- Μετακλητοί με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου για πλήρωση οργανικών θέσεων (ν. 1320/1983)

Μέθοδοι επιλογής προσωπικού 1/2

1. Επιλογή από τον προϊστάμενο της οργανικής μονάδας
2. Επιλογή από σώμα εκλεκτόρων
3. Επιλογή από ειδικά συγκροτούμενο όργανο
4. Αποφοίτηση από παραγωγική σχολή
5. «Αυτόματη» επιλογή βάσει τυπικών κριτηρίων (μόρια)
6. Επιλογή με γραπτό διαγωνισμό

Αρχές

- α) δημοσιότητα, β) διαφάνεια διαδικασίας, γ) αμεροληψία των οργάνων επιλογής

Μέθοδοι επιλογής προσωπικού 2/2

- «Η πλήρωση των θέσεων γίνεται με δημόσιο διαγωνισμό, γραπτό και, κατ' εξαίρεση, προφορικό ή με σειρά προτεραιότητας, βάσει σαφώς καθορισμένων και αντικειμενικών κριτηρίων» (Ν. 3528/2006)
- Διαγωνισμοί
 - Κοινοί (περισσότερες της μιας υπηρεσίες)
 - Ορισμένοι (συγκεκριμένη υπηρεσία)
 - Για συγκεκριμένο κλάδο/ειδικότητα
- **Γραπτός διαγωνισμός**
 - Εξασφαλίζει περισσότερο από κάθε άλλη μέθοδο την αντικειμενικότητα της επιλογής με βάση την αρχή της αξιοκρατίας

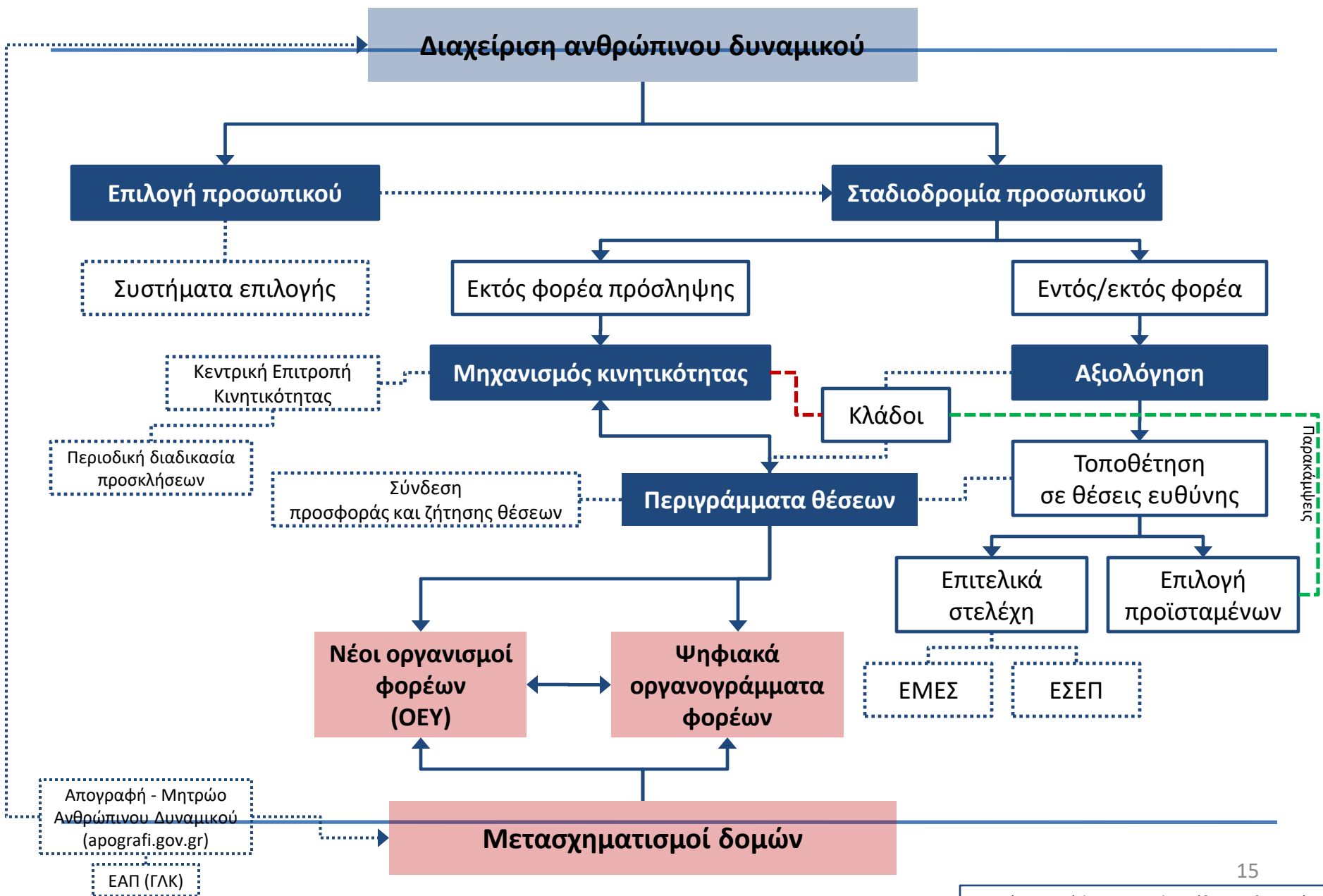
Επίσης: **προφορική συνέντευξη**

- Συμπληρωματικό εργαλείο που –υπό προϋποθέσεις– συμβάλλει στη διαπίστωση της ικανότητας και της καταλληλότητας των υποψηφίων (ιδίως για θέσεις σε ανώτερα διοικητικά επίπεδα)

Σταδιοδρομία, αξιολόγηση και υπηρεσιακές μεταβολές

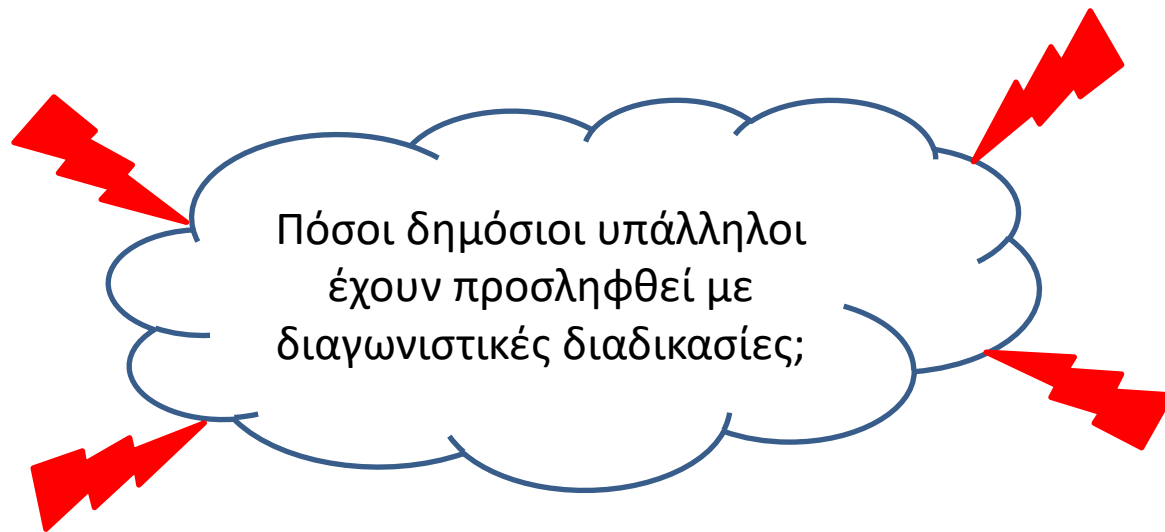
- Σύστημα σταδιοδρομίας («καριέρας»)
 - Πρόσληψη σε (σχετικά) νεαρή ηλικία, σταδιακή αναρρίχηση (**προαγωγή**) σε ανώτερες διοικητικές βαθμίδες της εσωτερικής **ιεραρχίας** και διεύρυνση καθηκόντων και αρμοδιοτήτων. Σύνδεση με κλίμακα βαθμών («βαθμολόγιο») υπαλλήλων.
- Συγκεκριμένη σχέση απασχόλησης
 - Επιτέλεση προσδιορισμένων καθηκόντων (επί θητεία ή όχι) σε συγκεκριμένες θέσεις
- Αξιολόγηση
 - Σύστημα αποτίμησης της υπηρεσιακής απόδοσης.
 - Σύνδεση με ενιαίο σύστημα κινητικότητας των υπαλλήλων (μετακίνηση σε άλλη υπηρεσία, υπό προϋποθέσεις)
- Υπηρεσιακές μεταβολές
 - Μετακίνηση, μετάθεση, απόσπαση, μετάταξη, **προαγωγή**, διαθεσιμότητα, αργία, **υποβιβασμός**, παύση (οριστική/προσωρινή), λύση υπαλληλικής σχέσης

Μοντέλο διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού (σε εξέλιξη)

Δεδομένα

- Πόσοι είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι σήμερα;

Πηγές

- Μακρυδημήτρης, Α. & Πραβίτα Μ.-Η. (2012). Διοικητική Επιστήμη Ι: Δημόσια Διοίκηση. Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης (Ε' έκδ.). Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.
- Χρυσανθάκης, Γ. Χ. (2007), Βασικοί Θεσμοί Δημοσιοϋπαλληλικού Δικαίου, Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλας.
- Σύνταγμα της Ελλάδας (2008). Βουλή των Ελλήνων.
- Ν. 2190/1994 (Α.Σ.Ε.Π.)
- www.ypes.gr
- www.apografi.gov.gr